

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦІФИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ

Ганкевич К. Б.

ад'юнкт

Національного університету оборони України

Національна безпека України та її стан – одні із ключових питань, що є предметом підвищеної особливої уваги з боку вітчизняних й іноземних дослідників і фахівців у цій сфері. Її показники та індикатори мають виключне значення у період надскладних часів, продиктованих зовнішньою агресією з боку РФ й посиленням низки критичних ризиків для країни. Поточні реалії змушують інакше оцінювати вказану категорію відводячи їй пріоритетне місце серед інших питань та розробляти недефективні шляхи функціонування відповідних інститутів.

Вся діяльність відповідних суб'єктів про забезпеченню національної безпеки України носить комплексний, багаторівневий характер. А застосовувані заходи в їхньому виконанні хоч і є самостійними, але перебувають у взаємозв'язку та взаємозалежності в більшості випадків. До того ж, всі вони спрямовані на реальне досягнення спільних цілей, в тому числі шляхом виконання різних локальних завдань. Такі обставини формують об'єктивні умови для наукової розробки й обґрунтування доцільності поширеного використання в обігу поняття «система національної безпеки України». Помилковим вбачається відкидати факт існування системних зв'язків під час реалізації санкціонованих заходів із забезпечення вказаної безпеки. До того ж, такі міри будуть здійснюватися лише із певних підстав та за дотримання усталеного й визнаного порядку. Вона матиме певну структуру й елементний склад, насамперед відповідних суб'єктів, які діятимуть за спільним спрямуванням і, часто керуючись однаковими принципами.

Ці всі аргументи дають мотивовані підстави розглядати національну безпеку України і в якості системної категорії на чому загострювалася нами увага вище. Ба більше того, слушним і своєчасним в подальшому буде розгляд питання про визнання із можливим законодавчим закріпленням саме дефініції «система національної безпеки України», як центральної понятійної одиниці у відповідній сфері. Такий намір продиктований нагальною необхідністю ширше розкрити потенціал зазначеного терміну та вибудувати похідне нормативно-правове підґрунтя за для істотного посилення механізмів регулювання суспільних відносин.

Із огляду на представлені міркування, у тому числі беручи до уваги судження вчених (І. І. Коваленко [1, с. 11], Н. Ю. Мельничук [2, с. 109], С. В. Онишко [3, с. 64] та ін.) пропонується зосередити увагу на намір щодо напрацювання змістовного наповнення однойменної категорії. Відмічаємо, що дефініція «система національної безпеки України» є не новим предметом для дискусії. Свідченням цього є відповідні результати наукових досліджень за авторствами І. В. Аблазова й Л. О. Гордієнко [4, с. 111-112, 114-115], В. О. Антонова [5, с. 140-141, 142-143; 6, с. 97], О. П. Дзьобань та О. В. Сосніна [7, с. 91], В. А. Ліпкана [8, с. 16, 31, 36-37; 9, с. 12-13], С. І. Крук [10, с. 105; 11, с. 14], Л. Т. Рябовол [12, с. 26-27, 29], а також деяких інших.

До прикладу В. О. Антонов, пропонує її розглядати в якості сукупності окремих порівняно самостійних і необхідним способом взаємопов'язаних й відокремлених елементів, що формують певну цілісність, котра забезпечує розвиток та захищеність життєво важливих інтересів людини й громадянина, суспільства та держави від внутрішніх і зовнішніх загроз [5, с. 142; 6, с. 97]. О. П. Дзьобань спільно з О. В. Сосніним приходять до висновку, що доцільно вести мову про сукупність публічних структур і недержавних організацій, які діють

у наступних сферах захисту: 1) прав і свобод громадян; 2) фундаментальних цінностей суспільства [7, с. 91]. Самі ж заходи захисту, на їхнє переконання, здійснюються від дії внутрішніх і зовнішніх загроз [7, с. 91]. Поряд із цим, досліджувана система представлена підсистемою державних законодавчих актів та інших нормативних документів недержавних (суспільних) організацій [7, с. 91]. Зауважимо, що це розуміння по-інакшому формує уявлення про аналізовану дефініцію, порівняно з міркуванням В. О. Антонова [5, с. 142; 6, с. 97], який, застосовує типовіші характеристики.

Серед інших поглядів особливої уваги заслуговує фундаментальне дисертаційне дослідження В. А. Ліпкана [8, с. 16, 31, 36-37; 9, с. 12-13], присвячене адміністративно-правовим основам забезпечення національної безпеки України. В рамках цієї роботи вченим було розроблено низку критичних проблемних питань безпекового спрямування національного рівня. Не оминув увагою дослідник і категорію «система національної безпеки України», запропонувавши її бачення у широкому значенні, а також здійснивши характеристику останньої. Науковець переконливо стверджує, що така система представлена множиною потреб, інтересів і цінностей особи, суспільства й держави, загроз та небезпек, внутрішніх і зовнішніх, об'єктивних та суб'єктивних, природних, техногенних й антропогенних чинників, котрі впливають на стан національної безпеки, умови їх генезису, еволюції та балансу, державні й недержавні інституції, об'єднані цілями і завданнями щодо просування забезпечених недоторканістю потреб нації, національних інтересів й цінностей, що взаємодіють один з одним та здійснюють відповідну діяльність у межах визначених вітчизняним законодавством [8, с. 36]. Зважаючи на широку охоплюваність кількості сфер санкціонованого впливу вчений виходить із того, що мова повинна йти про всі потреби, інтереси й цінності соціуму та держави задоволення котрих буде свідчити про забезпеченість цього компоненту. Також загострюється увага на існуванні широкого діапазону груп чинників, які несуть загрози й небезпеки для безпекового сектора, що є виправдано і закономірно. Окремою вагомою позицією вченого доцільно вбачати акцент на спільність цілей з боку державних і недержавних інституцій, а також їх взаємодії у питаннях забезпечення національної безпеки України.

Попри низку істотних здобутків із цієї проблематики, все ж аналізована дефініція потребує подальшої змістовної уваги, насамперед у науковій площині. Таке припущення пояснюється появою концептуальних поглядів відносно самої категорії «національна безпека України», зміни деяких значимих характеристик системного підходу, трансформацією окремих норм безпекового законодавства й іншими факторами. Не останню роль у цьому відіграє й існування стійкого запиту на розбудову нових чи оновлення існуючих правових механізмів регулювання відносин у цій сфері. Одним із першочергових кроків до її

комплексного розв'язання є якраз напрацювання понятійно-категоріального апарату, адже його представники сформують основу для відповідних юридичних конструкцій.

З огляду на зазначене, пропонується представити осучаснене авторське розуміння центральної дефініції – «система національної безпеки України». Така категорія має репрезентуватися як багаторівнева, динамічна, широковекторна, соціальна система, котра займає виняткове становище серед інших наявних безпекових систем та представлена значною кількістю суб'єктів різнофункціональної спрямованості спільно орієнтованих забезпечувати захищеність національних інтересів від впливу ризиків, а також дії реальних і потенційних загроз. Вбачається, пропоноване розуміння змістовно висвітлює названу категорію та відповідає існуючим реаліям вітчизняного безпекового середовища з позиції організаційного й правового забезпечень.

Із наведеного трактування закономірно випливає, що у відповідних процесах задіяні значна кількість суб'єктів публічно- та приватно-правових відносин діяльність яких у цій сфері регламентована чинним законодавством. У випадку першої групи інституцій, то йдеться про окреслення їх завдань, функцій, компетенції, повноважень, зокрема прав і обов'язків та інших елементів поточного адміністративно-правового становища. Стосовно, суб'єктів приватно-правових відносин, то слушно вести мову і про певну автономію діяльності останніх, однак у цих випадках нормативно-правовими актами визначаються межі допустимої поведінки й, нерідко, способи її реалізації. Зазначене є актуальним, у тому числі відносно кола питань безпекового характеру з огляду на їх виняткову важливість для будь-якої країни.

Таким чином національна безпека України є надважливим напрямом державного регулювання в умовах триваючої зовнішньої агресії з боку РФ й посилення ряду критичних ризиків для країни. Ефективне її забезпечення потребує змістовного вивчення низки питань у цій сфері, в тому числі шляхом здійснення наукових досліджень.

Поточна парадигма колективного санкціонованого публічного впливу на відповідні відносини призводить до думки позиціонування її в якості системної категорії. Отримані й аргументовані результати доводять цю гіпотезу і формують основу для подальших наукових розвідок відносно саме категорії «система національної безпеки України».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коваленко І. І. Вступ до системного аналізу : навч. посібн. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили. 2004. 148 с.

2. Мельничук Н. Ю. Теоретичні підходи до визначення поняття системи управління фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування. *Наукові праці НДФІ*. 2010. Вип. 2. С. 104–111.
3. Онишко С. В. Механізм фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки України : дис. ... д-р екон. наук : 08.04.01. Київ. 2004. 448 с.
4. Аблазов І. В., Гордієнко Л. О. Фактор державоцентричності системи національної безпеки України та використання британського досвіду впровадження концепції безпеки людини. *Політичне життя*. 2020. № 2. С. 111–117.
5. Антонов В. О. Поняття та зміст системи національної безпеки. *Держава і право*. 2010. № 48. С. 137–144.
6. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія. Київ : ТАЛКОМ. 2017. 576 с.
7. Дзьобань О. П., Соснін О. В. Теоретичні основи національної безпеки України: навч. посібн. Київ : Освіта України. 2008. С. 91.
8. Ліпкан В. А. Національна безпека України: навч. посібн. 2-е вид. Київ : КНТ. 2009. 576 с.
9. Ліпкан В. А. Адміністративно-правові основи забезпечення національної безпеки України : автореф. дис. ... д-р юрид. наук : 12.00.07. Київ. 2008. 36 с.
10. Крук С. І. Інституційні сили й інструменти державного управління у сфері забезпечення національної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 19. С. 103–105.
11. Крук С. І. Інституційний розвиток державного управління у сфері забезпечення національної безпеки України : автореф. дис. ... д-р наук з держ. упр. : 25.00.05. Харків. 2019. 43 с.
12. Рябовол Л. Т. Національна безпека України: структурно-функціональний аналіз. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. 2020. № 1 (1). С. 25–30.